

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce
Posudek - Závěrečná práce - CŽV

Student: Martin ŠPAČEK

Obor: ČJ – D

Název práce v českém jazyce: Hospoda v díle Jana Nerudy

Název práce v anglickém jazyce: Pubs in Jan Neruda's work

Vedoucí práce: prof. PhDr. Dagmar Mocná, CSc.

Oponent práce: Mgr. Iva Krejčová, Ph.D.

Práce Martina Špačka si vytkla za cíl zkoumat tematiku hospody a piva v Nerudově tvorbě. Navazuje zčásti na myšlenkové podněty ze sborníku statí *Hospody a pivo v české společnosti* (1997), orientuje se ale přitom úže na hospodský prostor a motiv piva v Nerudových publicistických a beletristických textech. V úvodních pasážích bakalářská práce zasazuje hostinec a jeho význam do kulturněhistorického rámce období života Jana Nerudy a zabývá se mj. klíčovými pojmy štamgasta, sklepníka ad., jež spoluurčují společenský chod zvyklostí v hospodě.

Na následujících stranách autor dělí kapitoly poměrně přesvědčivě v duchu textostředné interpretační metody na základě tří stěžejních podob prostoru hospody a s nimi souvisejících funkcí těchto zobrazení – na komickou, melancholickou a svědeckou hospodu. Každá podkapitola se vnitřně člení na interpretační analýzu v beletrii a publicistice. Martin Špaček přitom však podotýká, že se leckdy jednotlivé funkce v Nerudových textech prolínaly, takže někdy nelze určit přesnou hranici druhu textů a jejich smysl. Autor dále zmiňuje, že prací, které by interpretovaly Nerudův topos hospody v publicistice a literatuře, je velice málo, a proto bylo jeho záměrem vytvořit „...sběrnou“ práci, která zejména v množství neznámých fejetonů ukáže rozmanité podoby Nerudova hospodského zobrazení.“ (s. 19).

V kapitole o komickém prostoru hospody se prostřednictvím vybraného vzorku materiálu dozvídáme, jak Neruda skrytě komentoval pomocí pivních námětů politické i zcela všednodenní události; nechyběl ani poukaz na Nerudovu komickou autostylizaci či vyjádření tvůrčí krize v době letního vedra (s. 20–35). Špaček mimo jiné poukázal na zajímavý fakt, že ačkoliv od 70. let 19. století můžeme pozorovat u autora obecný ústup od herní autostylizace k projevům subjektivity autora, u fejetonů s hospodským námětem tento trend pozorovat nemůžeme – spisovatel nadále zůstává u své rozverně autostylizace (s. 37). Motivy komiky v beletrii naopak práce interpretuje jako méně variabilní. Právě biedermeierovsky líčený prostor např. v povídce *Pan*

Ryšánek a pan Schlegl dává vyniknout konfliktu obou hlavních postav (s. 45). Hospoda se v beletrii podle Špačka stává prostorem stereotypnosti a zakonzervovanosti, který vstupuje do rozmanitých konstelací – přes představení postavy typu starého mládence (*Starý mládenec*), po ústřední místo, které naopak primárně dokresluje charakter obyvatel (*Figurky*) (s. 47). Ze Špačkovy práce vyplývají i další pozoruhodné závěry: Ve fejetonech, v nichž se Neruda zabýval melancholickým prostorem hospody, dominují převážně témata společenská, jako střet společenského a kulturního postavení hostince a intelektuálnějšího salónu, vzpomínky na známé hospodské. V beletrii je s prostorem hospody spojen osud výjimečných jedinců, často osamělců, společenských vyděděnců (Franc) či nepřijatých cizinců (pan Vorel) (s. 59). Hospoda svědecká zase odhaluje v tvorbě roli Nerudy jako pozorovatele hospodského života – v rámci publicistiky obnáší kupř. zachycení česko-německých nacionálních konfliktů, populárně-naučných pojednání o pivu nebo se o tomto místě dočteme ve studiích z 60. a 70. let reportážního charakteru (s. 64n), které leckdy jsou zároveň sociologickou sondou do charakteru lidí patřících mezi společenskou spodinu. V beletrii je zvláště u *Trhanů* pozoruhodná determinovanost lidských osudů, které jsou konzumací alkoholu negativně podmíněny a ústí do osobní katastrofy – prostor hostince zde tedy proměňuje výrazně svou funkci: z místa všednodenního setkávání štamgastů tu Neruda přechází k vylíčení prostoru odtržení jedince od života a příčiny lidských tragédií (s. 72).

Závěr: Bakalářskou práci Martina Špačka velmi oceňuji z několika důvodů: jednak kvůli pečlivě vybíranému korpusu textů, který s sebou přináší řadu podnětných nových postřehů, ať už pro přiblížení literárního motivu piva či tématu hospodského prostoru obecně, které výrazně spoluurčují příznaky *biedermeierovského* stylu v literatuře, tak kvůli vytříbenosti formální stránky a propracované struktury práce. Až na některé drobné překlepy, chyby v interpunkci, zejména ve větách vložených, pokládám práci Martina Špačka za velice zdařilou i po stránce stylistické. Práce vykazuje znaky pečlivě promyšlené, logicky členěné textové analýzy, která zcela jistě splňuje nároky kladené na bakalářskou práci a také nesporně přináší řadu zajímavých podnětů ke studiu nerudovské literárněvědné problematiky (např. otázku Nerudova literárního typu vydědence, který, jak vidno, vyrůstal i z reportážně laděných studií nebo determinovanost osudu postav v Nerudových *Trhanech* následkem pití alkoholu, která může upomínat v některých rysech na naturalistické Zolovy romány).

Práci z výše uvedených důvodů hodnotím jako výbornou a jako takovou ji jednoznačně doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 10. 5. 2015

Mgr. Iva Krejčová, Ph.D.